

मराठी विश्वकोश

खंड १७

(विज्ञानाचे तत्त्वज्ञान ते शेक्सपिअर, विल्यम)

मराठी विश्वकोश

खंड १७

(विज्ञानाचे तत्त्वज्ञान ते शेक्सपिअर, विल्यम)

प्रमुख संपादक

डॉ. विजया वाड

महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ

२००७

प्रकाशक :

सचिव, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ,
'डी' ब्लॉक, एन्सा हटमेंट, आझाद मैदान,
मुंबई-४०० ००१.

संपादकीय कार्यालय :

मराठी विश्वकोश कार्यालय,
वाई-४१२ ८०३ (जि. सातारा).

मुद्रक :

व्यवस्थापक, शासकीय मुद्रणालय,
वाई-४१२ ८०३ (जि. सातारा).

सजावट आणि वेष्टन :

कला विभाग, शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री
संचालनालय, मुंबई-४०० ००४.

विशेष चित्रमुद्रण :

व्यवस्थापक, शासकीय फोटोझिंको मुद्रणालय,
पुणे-४११ ००१.

प्रथम प्रकाशन :

२००७

किंमत रु. २५०

© सर्व हक्क महाराष्ट्र शासनाने स्वाधीन ठेवले आहेत.

महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ

मराठी भाषा आणि साहित्य यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा म्हणून महाराष्ट्र राज्य स्थापन झाल्यापासून राज्य शासनाने ज्या विविध योजना आखून कार्यान्वित केल्या आहेत, त्यांतील एक अत्यंत महत्त्वाकांक्षी योजना म्हणजे १९ नोव्हेंबर १९६० रोजी महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळाची केलेली स्थापना, ही होय. सदर मंडळाने मराठीत वैचारिक, ज्ञानप्रधान साहित्याची अभिवृद्धी घडवून आणण्यासाठी जे विविध उपक्रम हाती घेतले, त्यांत मराठी विश्वकोशाची रचना व प्रकाशन हा सर्वांत महत्त्वाचा उपक्रम ठरेल. महाराष्ट्र शासनाने १ डिसेंबर १९८० रोजी केवळ ह्या प्रकल्पासाठी महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश मंडळाची स्थापना केली. मराठी विश्वकोशाच्या प्रत्येकी सुमारे एक हजार पृष्ठांच्या एकूण तेवीस खंडांची रचना व प्रकाशनाचे काम पूर्ण करणे, हे मंडळाचे प्रमुख कार्य होय. या मंडळाच्या देखरेखीखाली मराठी विश्वकोशाचा हा सतरावा खंड प्रकाशित होत आहे.

मराठी विश्वकोशाचा सतरावा खंड परिष्कृत व पर्याप्त स्वरूपात मराठी वाचकांच्या हाती देताना आत्मिक आनंद व परिपूर्तीचे विशेष समाधान लाभत आहे. या खंडात 'विज्ञानाचे तत्त्वज्ञान' ते 'शेक्सपिअर, विल्यम' पर्यंतच्या नोंदींचा समावेश असून विश्वकोशाच्या महाजालकावर (www.vishwakosh.org.in) या खंडाची वैशिष्ट्ये दिली आहेत. मराठी विश्वकोशाच्या या खंडापासून संगणकीय अक्षरजुळणी व प्रतिरूप मुद्रण पद्धतीचा वापर सुरू झाला असून या खंडाची सीडीही उपलब्ध आहे. मराठी विश्वकोशाचा झरोका सर्व गुणवैशिष्ट्यांसह जगभरातील सर्व वाचकांसाठी ८ मार्च २००६ पासून महाजालकावर खुला झाला आहे. या खंडाचेही उत्स्फूर्त स्वागत मराठी जगतात होईल, असा मला विश्वास वाटतो.

अध्यक्ष

डॉ. विजया वाड

महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ

महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ

माजी व विद्यमान अध्यक्ष
आणि
मराठी विश्वकोशाचे प्रमुख संपादक

तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी
(१९ नोव्हेंबर १९६० ते २७ मे १९९४)

प्रा. मेघश्याम पुंडलीक रेगे
(४ जून १९९४ ते २८ डिसेंबर २०००)

प्रा. रा. ग. जाधव
(१६ जानेवारी २००१ ते १० फेब्रुवारी २००३)

डॉ. श्रीकांत जिचकार
(२१ जुलै २००३ ते २ जून २००४)

डॉ. विजया वाड
(९ डिसेंबर २००५ पासून कार्यरत)

मराठी राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ

अध्यक्ष :

डॉ. विजया वाड

सदस्य :

डॉ. दादा गोविंदराव गोरे

श्रीमती राजश्री श्रीकांत जिचकार

प्रा. स. दि. महाजन

डॉ. ब्रह्मानंद देशपांडे

प्रा. दत्ता भगत

डॉ. शोभा शिंदे

डॉ. सुधा काळदाते

श्री. मधुकर भावे

डॉ. विलास खोले

श्री वासुदेव लक्ष्मणशास्त्री जोशी

डॉ. भा. ल. भोळे

डॉ. सदानंद मोरे

डॉ. जयंत नारळीकर

डॉ. एस्. एस्. भोसले

डॉ. भालचंद्र नेमाडे

श्री नामदेव ढसाळ

प्रा. यशवंत शंकर कळमकर

डॉ. शरयु बबनराव ताथवडे

डॉ. हेमचंद्र प्रधान (स्वीकृत)

डॉ. जयकुमार मगर (स्वीकृत)

डॉ. चारुशिला ओक (स्वीकृत)

डॉ. वर्षा शिरगांवकर (स्वीकृत)

संचालक, शासन मुद्रण व
लेखनसामग्री संचालनालय, मुंबई (स्वीकृत)

श्री. माधव शिरवळकर (स्वीकृत)

सचिव :

श्री. ज. बा. संकपाळ

मराठी विश्वकोश

प्रमुख संपादक :
डॉ. विजया वाड

सचिव :
श्री. ज. बा. संकपाळ

सहायक सचिव :
श्री. पां. म. लोंढे

मानव्यविद्या कक्षा
विभाग संपादक :
डॉ. सु. र. देशपांडे

विद्याव्यासंगी सहायक :
श्री. मा. ल. चौंडे
श्री. कृ. म. गायकवाड
श्री. सु. चिं. देशपांडे

संपादकीय साहायक :
सौ. म. जा. पोळ

ग्रंथालय सहायक :
सौ. वि. मु. गायकवाड
श्री. म. वि. जोशी

सहायक लेखाधिकारी
सौ. रं. सु. डोके

वरिष्ठ लिपिक
श्री. अ. रा. पवार

कनिष्ठ-लघुलेखक
सौ. वि. रा. पवार

विज्ञान व तंत्रविद्या कक्षा
विभाग संपादक :
डॉ. गोविंदराव म. फडके

विद्याव्यासंगी सहायक :
श्री. वि. ल. सूर्यवंशी

कला कक्षा
कला संपादक :
श्री. ज्ञा. रा. फरांदे

संदर्भ सहायक :
सौ. मं. म. नेने

प्रशासन कक्षा

लिपिक-टंकलेखक
श्री. वि. व. वनारसे
श्री. भा. र. मेश्राम
श्री. चं. भि. सूर्यवंशी
श्री. सि. ज. बागवान
श्री. अ. अ. ढगे
श्री. स. प्र. भाडळकर

सहायक

श्री. सु. वि. पराते

लिपिक-टंकलेखक

सौ. मृ. स. पालेकर

मराठी विश्वकोश

खंड १७

लेखक, भाषांतरकार, समीक्षक व अभ्यागत संपादक

डॉ. शि. स. अंतरकर, सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, तत्त्वज्ञान विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

प्रा. प्रसन्नकुमार मा. अकलूजकर, एम्.ए., माजी सहसंपादक, 'दैनिक केसरी'; अधिव्याख्याता, संज्ञापन आणि वृत्तपत्रविद्या विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. ग. वि. अकोलकर, एम्.ए.; एल्एल्.बी; बी.टी., सेवानिवृत्त प्राचार्य, नासिक.

डॉ. शंकर वासुदेव अभ्यंकर, विद्यावाचस्पति; एम्.ए. (संस्कृत); एम्.ए. (इंग्रजी); एम्.एड; पीएच्.डी., अध्यक्ष, आदित्य प्रतिष्ठान, पुणे.

सौ. प्र. प्र. अवचट, बी.ए., सेवानिवृत्त संपादन सहायक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

श्री. प्र. श्री. अवचट, बी.ए., सेवानिवृत्त संपादकीय सहायक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

दिवंगत क. म. आगाशे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राचार्य, प्राध्यापक व प्रमुख, गणित विभाग, विल्किंग्डन महाविद्यालय, सांगली; पुणे.

प्रा. दि. बा. आजगावकर, बी.टेक्स्ट. (मुंबई); एम्.एस्. (यू.एस्.ए.), सेवानिवृत्त प्राचार्य, टेक्स्टाइल अँड एंजिनिअरिंग इन्स्टिट्यूट, इचलकरंजी; रत्नागिरी.

दिवंगत सदाशिव आठवले, एम्.ए., माजी प्राचार्य, पेमराज सारडा महाविद्यालय, अहमदनगर; माजी प्रभारी विभाग संपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई; पुणे.

श्री. अ. बा. आपटे, बी.ए.; डी.बी.एम्.; सी.पी.एड., क्रीडालेखक, पुणे.

श्री आल्हाद गो. आपटे, बी.ई. (इलेक्ट्रिकल), अध्यक्ष, कम्युनिकेशन अँड नेटवर्किंग अनुभाग, संगणक विभाग, भाभा अनुसंधान केंद्र, तुर्भे; मुंबई.

डॉ. ना. रा. आपटे, एम्.बी.बी.एस्. (मुंबई), माजी चीफ मेडिकल सेक्रेटरी, वेस्टर्न इंडिया लाइफ इन्शुरन्स कंपनी व माजी प्राध्यापक, शरीरक्रियाविज्ञान व विकृतिविज्ञान, आर्यागल वैद्यक महाविद्यालय, सातारा; पुणे.

प्रा. वि. वि. आपटे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. प. म. आलेगावकर, एम्.ए.; एम्.एड.; डी.पी.एड.; पीएच्.डी., प्राचार्य व प्रमुख, पदव्युत्तर विभाग, चंद्रशेखर आगाशे शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय, पुणे; अधिष्ठाता, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

दिवंगत ना. भा. इनामदार, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी. (कोलंबिया), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स, मुंबई; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई.

दिवंगत वि. बा. इनामदार, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त ज्येष्ठ प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली.

श्री. श्री. दे. इनामदार, एम्.ए., सेवानिवृत्त विभाग संपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

दिवंगत आ. ने. उपाध्ये, एम्.ए.; डी.लिट्., प्राध्यापक, जैनालॉजी आणि प्राकृत, म्हैसूर विद्यापीठ, म्हैसूर (कर्नाटक).

दिवंगत द. ह. ओक, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राचार्य, मुधोजी महाविद्यालय, फलटण; पुणे.

दिवंगत भा. ग. ओक, बी.एस्सी. (कृषि), सेवानिवृत्त शासकीय अधिकारी, शासकीय दुग्ध व्यवसाय, खडकी (पुणे).

दिवंगत वा. रा. ओक, बीएस्सी. (एंजिनिअरिंग), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, पारशी टेक्निकल इन्स्टिट्यूट सुरत.

प्रा. स. ज. ओक, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, गणित विभाग, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली.

दिवंगत कृ. ह. ओगले, एल्.एम्.ई. (ऑ.); डॉक्टरेट इन एंजिनिअरिंग (म्यूनिक, जर्मनी); एफ्.आय्.मेक्.ई. (भारत), सेवानिवृत्त उपप्रमुख, यांत्रिक अभियांत्रिकी विभाग, वीर जिजामाता टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, मुंबई.

डॉ. व. शं. कदम, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, इतिहास विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

डॉ. दीपक ह. कन्नल, एम्.ए.; पीएच्.डी., अधिष्ठाता, फॅकल्टी ऑफ फाइन आर्ट्स, महाराजा सयाजीराव विद्यापीठ, बडोदे.

दिवंगत चंद्रशेखर शिवलिंग कपाळे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राचार्य, शासकीय महाविद्यालय, गुलबर्गा; विश्वस्त, मराठी साहित्य मंडळ, गुलबर्गा; अध्यक्ष, कर्नाटक राज्य मराठी साहित्य परिषद; संस्थापक-अध्यक्ष, वीरशैव साहित्य संशोधन मंडळ, सोलापूर.

दिवंगत कृ. र. करंदीकर, बी.ए.; एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, प्राणिविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. द. वि. करमरकर, औद्योगिक विषयक तज्ज्ञ व सल्लागार, नवी दिल्ली.

प्रा. के. वि. कर्डिले, बी.एस्सी.; बीएस्सी. (एंजिनिअरिंग); एम्.आय्.ई. (भारत), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे.

दिवंगत ज. नी. कर्वे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. दा. य. कस्तुरे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, गणित विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

प्रा. य. शं. कळमकर, एम्.ए.; एम्.लिट्. (सी.आय्.ई.एफ्.एल्., हैदराबाद), सेवानिवृत्त प्राध्यापक व इंग्रजी विभाग प्रमुख, किसन वीर महाविद्यालय, वाई; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ; चिटणीस, प्राज्ञपाठशाळा मंडळ, वाई.

प्रा. सौ. सुमित्रा सु. काकडे, एम्.ए. (राज्यशास्त्र); बी.एड्.; एम्.फिल्. (राज्यशास्त्र), व्याख्यात्या टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. सु. रा. काकडे, एम्.ए. (इतिहास); एम्.ए. (राज्यशास्त्र); पीएच्.डी., संचालक, विद्याभ्यास केंद्र, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन, पुणे.

श्री. उ. के. कानिटकर, एम्.एस्सी., ऊस विशेषज्ञ, सेंद्रल शुगर केन रिसर्च सेंटर, पाडेगाव (जि. सातारा).

प्रा. गो. चिं. कानिटकर, बी.ई. (मेक्.); सी.आय्.आय्.एस्सी. (बंगलोर); एफ्.आय्.ई. (भारत), सेवानिवृत्त प्राचार्य, वालचंद अभियांत्रिकी महाविद्यालय, सांगली.

प्रा. स. ल. कानिटकर, बी.एस्सी. (ऑ.); एम्.एस्सी. (लंडन); एम्.आय्.ई. (भारत), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, यांत्रिक अभियांत्रिकी विभाग, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, मुंबई.

श्री. भा. श्री. कापरे, बी.ई. (सिव्हिल); एम्.आय्.ई. (भारत), माजी अपर मुख्य अभियंता, पाटबंधारे विभाग, मुंबई प्रदेश, मुंबई.

दिवंगत न. वि. कारेकर, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

डॉ. सुधा काळदाते, एम्.ए.; पीएच्.डी., फेलो आय्.एस.सी., सेवानिवृत्त प्रमुख, समाजशास्त्र विभाग व संचालक, ॲकॅडेमिक स्टाफ कॉलेज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य दर्शनिका विभाग, मुंबई; औरंगाबाद.

प्रा. अशोक अरविंद काळे, बी.कॉम.; एम्.पी.एड.; एन्.आय्.एस्., अधिव्याख्याता, डॉ पद्मसिंह पाटील शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय, मिरज.

प्रा. डॉ. कल्याण काळे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, मराठी विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. सौ. सुनिता द. काळे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्रपाठक, राज्यशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. मा. वा. कुंटे, एम्.एस्सी. (बर्मिगहॅम), अधिकारी, नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी, पुणे.

श्री. य. रा. कुंभारगावकर, एम्.ए., सहायक संचालक, जिल्हा सेवायोजन कार्यालय,

डॉ. सौ. अंजली र. कुलकर्णी, एम्.डी. (मेडिसिन), वरिष्ठ चिकित्सक, मेडिसिन विभाग, भाभा अणुसंशोधन केंद्र, मुंबई.

श्री. अ. र. कुलकर्णी, एम्.ए., सेवानिवृत्त सहसंपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

डॉ. अ. रा. कुलकर्णी, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त सुप्रतिष्ठ प्राध्यापक, इतिहास विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे; माजी अध्यक्ष, भारतीय इतिहास अनुसंधान परिषद, दिल्ली; कुलगुरू, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे; अध्यक्ष, अखिल भारतीय इतिहास परिषद, दिल्ली संमेलन (१९९३); भारत सरकार प्रतिनिधी, भारतीय पुराभिलेख आयोग; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई; पुणे.

डॉ. उ. के. कुलकर्णी, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

श्रीमती कांचन व. कुलकर्णी, बी.एस्सी., बावधन (ता. वाई.)

डॉ. गो. त्र्यं कुलकर्णी, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, इतिहास विभाग, डेक्कन कॉलेज पोस्टग्रॅज्युएट अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे.

दिवंगत गो. म. कुलकर्णी, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज, कराड; पुणे.

डॉ. द. वि. कुलकर्णी, एम्.ए.; एम्.एड.; एम्.फिल्.; पीएच्.डी., विभाग प्रमुख, शिक्षणशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. प्र. का. कुलकर्णी, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्रमुख, समाजशास्त्र विभाग, महाराष्ट्र उदयगिरी कॉलेज, उदगीर.

श्री. प्रमोद पां. कुलकर्णी, बी.ई. (प्रॉडक्शन), वाई

श्री. मकरंद कुलकर्णी, लेखक, पुणे.

दिवंगत मा. गु. कुलकर्णी, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, समाजशास्त्र विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद; माजी संचालक, नेहरू सामाजिकशास्त्र विद्यास्थान, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. वि. श्री. कुलकर्णी, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्रपाठक, मानवशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. सतीश वि. कुलकर्णी, बी.एस्सी., सेवानिवृत्त संपादन सहायक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

प्रा. स. वि. कुलकर्णी, बी.एस्सी.; बी.एड.; एल्एल्.एम्., सेवानिवृत्त प्राचार्य, सिंबायोसिस विधी महाविद्यालय, पुणे.

श्री. ह. वा. कुलकर्णी, मेजर जनरल (निवृत्त), पी.एस्.सी., माजी प्रमुख इन्स्ट्रक्टर, डिफेन्स सर्व्हिसेस स्टाफ कॉलेज, वेलिंग्टन (तमिळनाडू); पुणे.

डॉ. अरुण वि. कुलकर्णी, एम्.ए.; पीएच्.डी.; डी.आय्.आय्.टी., माजी विभाग प्रमुख, मानसशास्त्र विभाग, नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

डॉ. य. अ. केतकर, एम्.डी., प्राध्यापक, वैशंपायन मेडिकल कॉलेज, सोलापूर.

डॉ. अनुपमा केसकर, एम्.ए.; पीएच्.डी.; बी.लिब्., प्रमुख, समाजशास्त्र विभाग, नेहरू सामाजिकशास्त्र विद्यास्थान, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. अशोक रा. केळकर, एम्.ए. (पुणे); पीएच्.डी. (कॉर्नेल), पद्मश्री सन्मानित, सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भाषाविज्ञान प्रगत अध्ययन केंद्र, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

दिवंगत क. वा. केळकर, एम्.एस्सी. (मुंबई), सेवानिवृत्त उपप्राचार्य, प्राध्यापक व प्रमुख, भूविज्ञान विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे; माजी प्रभारी विभाग संपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

दिवंगत गो. रा. केळकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त शास्त्रज्ञ, नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी व माजी प्रमुख, रसायनशास्त्र विभाग, नौरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे; माजी संशोधन अधिकारी, खटाव मिल्स, मुंबई; पुणे.

प्रा. शं. हि. केळशीकर, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, पार्ले महाविद्यालय, मुंबई.

दिवंगत वा. मो. कोळेकर, बी.एस्सी.; बी.टी., सेवानिवृत्त उपप्राचार्य, मुधोजी हायस्कूल, फलटण.

श्रीमती रूपाली र. खरात, बी.ए., वाई.

दिवंगत ग. ह. खरे, सन्मान्य डी.लिट्. (पुणे विद्यापीठ), इतिहास संशोधक व लेखक; अध्यक्ष, भारत इतिहास संशोधक मंडळ, पुणे.

डॉ. व. सी. खुस्पे, एम्.एस्सी. (कृषिविद्या व वनस्पतिविज्ञान); पीएच्.डी.; राष्ट्रभाषा पंडित, माजी कुलगुरू, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.

श्री. सी. पं. खेर, बी.कॉम्., अर्थशास्त्राचे व्यासंगी लेखक; सेवानिवृत्त अधिकारी, आकाशवाणी केंद्र, धारवाड; पुणे.

दिवंगत ग. श्री. खैर, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, टिळक शिक्षण महाविद्यालय, पुणे; संस्थापक, पुणे विद्यार्थी गृह, पुणे.

दिवंगत अच्युत खोडवे, एम्.ए.; एल्एल्.बी., माजी सहसंपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई; संपादक, कथांशु मासिक, औरंगाबाद.

डॉ. कल्याण गंगवाल, एम्.बी.बी.एस.; एम्.डी., मानद चिकित्सक, के. ई.एम्. हॉस्पिटल; पूना हॉस्पिटल, पुणे; ऑनररी असोसिएट प्रोफेसर, बी. जे. मेडिकल कॉलेज, पुणे; ससून जनरल हॉस्पिटल, पुणे; संस्थापक अध्यक्ष, सर्व जीव मंगल प्रतिष्ठान; सन्माननीय सदस्य, 'जैन चेअर', पुणे विद्यापीठ; कार्यकारिणी सदस्य, 'सन्मतितीर्थ' संस्था पुणे.

डॉ. दीप्ती गंगावणे, एम्.ए.; पीएच्.डी., व्याख्यात्या, तत्त्वज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. व्ही. एन्. गर्जेन्द्रगड, एम्.ए. (समाजशास्त्र, राज्यशास्त्र); एम्.फिल., सेवानिवृत्त प्रमुख, समाजशास्त्र विभाग, शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज (जि. कोल्हापूर).

प्रा. कृ. ब. गटणे, एस्सी.एच्.डिप्. (मुंबई); ए.आय्.आय्.ए. (मुंबई), साहाय्यक प्राध्यापक, सर जे. जे. कॉलेज ऑफ आर्किटेक्चर, मुंबई.

श्री. कृ. म. गद्रे, बी.एजी., सेवानिवृत्त अधिकारी, भारतीय हवामान खाते, पुणे.

श्री. वि. रा. गद्रे, एम्.ए., सेवानिवृत्त विभाग संपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई; पुणे.

डॉ. रंजन गर्गे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; बी.जे. (वृत्तपत्रविद्या), प्राध्यापक व प्रमुख, सूक्ष्मजीवशास्त्र विभाग, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

श्री. वा. रा. गर्दे, एम्.एस्सी. (कृषि), उपमुख्य पीक संरक्षण अधिकारी, कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

डॉ. दि. रा. गाडेकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; एफ्.जी.एस्.; एफ्.एम्.ए.एस्., माजी कुलगुरू, डॉ. बाबासाहेब भीमराव आंबेडकर विद्यापीठ, लखनौ; पुणे.

दिवंगत ल. वा. गुर्जर, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, गणित विभाग, रामनारायण रुईया महाविद्यालय, मुंबई.

दिवंगत ज. द. गोंधळेकर, जी.डी.आर्ट (मुंबई); डिप्लोमा इन फाइन आर्ट (लंडन), चित्रकार; सदस्य, ललित कला अकादमी; माजी अधिष्ठाता, सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट; माजी कला विभाग प्रमुख, टाइम्स ऑफ इंडिया, मुंबई; माजी कला संपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई; पुणे.

दिवंगत कमल गोखले, बी.ए.; पीएच्.डी., लेखिका व संशोधिका; प्राध्यापिका, नौरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. प्रदीप गोखले, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रपाठक, तत्त्वज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

दिवंगत मो. ना. गोखले, बी.एस्सी., सेवानिवृत्त साहाय्यक वातावरणवैज्ञानिक, भारतीय हवामान खाते, पुणे.

दिवंगत वा. पु. गोखले, एम्.एस्सी. (कृषि), सेवानिवृत्त कृषि उपसंचालक, संशोधन आणि शिक्षण, मुंबई विभाग, महाराष्ट्र राज्य कृषिसेवा, मुंबई.

डॉ. शोभना गोखले, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्रपाठक, डेक्कन कॉलेज पोस्टग्रॅज्युएट अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे; अध्यक्ष, भारत इतिहास संशोधक मंडळ, पुणे.

दिवंगत श्री. पु. गोखले, बी.एस्सी., लेखक, प्रकाशक, कारखानदार, सामाजिक आणि राजकीय कार्यकर्ते, पुणे.

डॉ. म. ग. गोगटे, एम्.बी.बी.एस्.; एम्.एस्सी. (मेडिकल); एफ्.ए.एम्.एस्., माजी प्राचार्य, कृष्णा इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्सेस, कराड; अभ्यागत प्राध्यापक, कोलंबो विद्यापीठ (श्रीलंका); पुणे.

डॉ. श्री. ब. गोगटे, एम्.ए.; एम्.एड्.; डिप्लोमा; पीएच्.डी., निवृत्त प्राचार्य, आबासाहेब गरवारे महाविद्यालय, पुणे; निवृत्त सहसंचालक, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन; मानद संशोधक मार्गदर्शक, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन, पुणे; मानद प्राध्यापक, स्वामी रामानंद तीर्थ संशोधन संस्था, औरंगाबाद; पुणे.

डॉ. सौ. शुभांगी गोट-गव्हाणे, एम्.ए.; एम्.फिल्.; पीएच्.डी., प्राध्यापिका, समाजशास्त्र विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

प्रा. आल्हाद वा. गोडबोले, एम्.ए.; बी.जे.; थॉमसन फेलोशिप (लंडन), माजी सहसंपादक दैनिक केसरी; दैनिक महाराष्ट्र टाइम्स; मानद अध्यापक, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. प. द. घन, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, जी. एस्. कॉलेज, खामगाव (जि. बुलढाणा).

प्रा. सौ. सुशिला प. धन, एम्.एस्सी.; बी.टी., प्राध्यापिका, वनस्पतिविभाग विभाग, जी. एस्. कॉलेज, खामगाव (जि. बुलढाणा).

श्रीमती विमल शा. घाडगे, बी.ए., वाई.

न्या. नरेंद्र चपळगावकर, मुंबई उच्च न्यायालयाचे भूतपूर्व न्यायमूर्ती; अध्यक्ष, सव्वीसावे मराठवाडा साहित्य संमेलन, माजलगाव (२००४); राष्ट्रीय सामाजिक परिषदेचा न्यायमूर्ती रानडे पुरस्कार (२००६), औरंगाबाद.

डॉ. ई. गो. चव्हाण, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्रमुख, पशुविज्ञान व दुग्धशास्त्र विभाग, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी (जि. अहमदनगर).

डॉ. गजानन पां. चव्हाण, साहित्यरत्न; एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, हिंदी विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. सुरजीत कौर चाहल, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रपाठक, तत्त्वज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. वि. वि. चिपळूणकर, एम्.ए.; बी.टी., निवृत्त शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, औरंगाबाद.

डॉ. सु. रा. चुनेकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त विभाग प्रमुख, मराठी विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

दिवंगत शं. ल. चोरघडे, एम्.एस्सी., माजी वातावरणविज्ञ, भारतीय हवामान खाते, पुणे.

डॉ. द. सी. चौगले, एम्.एस्सी.(कृषि); पीएच्.डी. (पेनसिल्व्हेनिया), माजी संशोधन संचालक, कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली (जि. रत्नागिरी).

दिवंगत भा. आ. चौगुले, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी. (कॅलिफोर्निया), माजी कुलगुरू, पंजाबराव कृषि विद्यापीठ, अकोला.

डॉ. जयवंत चौधरी, एम्.कॉम.; एल्एल्.बी.; पीएच्.डी., प्राचार्य, किसन वीर महाविद्यालय, वाई.

दिवंगत रा. मो. चौधरी, बी.एजी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, कृषिविद्या विभाग, कृषि महाविद्यालय, पुणे.

प्रा. वसंत चौधरी, एम्.ए. (भूगोल अर्थशास्त्र); बी.एड., अधिव्याख्याता, भूगोल विभाग, किसन वीर महाविद्यालय, वाई.

डॉ. पुष्पलता चौबळ, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., माजी प्राध्यापिका, वनस्पतिविज्ञान विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

डॉ. अशोक चौसाळकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, राज्यशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई; कोल्हापूर.

डॉ. अहिल्या पां. जगताप, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; एल्एल्.बी., प्राध्यापिका, वनस्पतिविज्ञान विभाग, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

श्री. ज. वि. जमदाडे, बी.एस्सी., सेवानिवृत्त संपादन साहाय्यक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

श्रीमती ज्योती आ. जाधव, एम्.एस्सी., वाई.

प्रा. रा. ग. जाधव, एम्.ए., माजी प्राध्यापक, एल्फिन्स्टन महाविद्यालय, मुंबई; मिलिंद कला महाविद्यालय, औरंगाबाद; लेखक-समीक्षक; सेवानिवृत्त प्रभारी विभाग संपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई; माजी अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई; माजी अध्यक्ष, अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन, औरंगाबाद; पुणे.

श्री. संदीप ह. जाधव, बी.एस्सी., वाई.

डॉ. अ. कृ. जोशी, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, प्राणिविज्ञान विभाग, एस्. यू कॉलेज ऑफ आर्ट्स व एम्. व्ही. कॉलेज ऑफ सायन्स अँड कॉमर्स, अंधेरी (पूर्व), मुंबई.

श्री. गं. कृ. जोशी, बी.एस्सी. (ऑ.); एम्.एस्सी. (टेक्.); ए.एम्.आय्.आय्.एम्.आय्.आय्.एम्. (लंडन), रासायनिक अभियंता व कारखाना व्यवस्थापक, अझोफेन लिमिटेड, ठाणे; मुंबई.

डॉ. ना. ग. जोशी, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे; निवृत्त संचालक, मराठी तत्त्वज्ञान-महाकोश मंडळ, पुणे.

वैद्य चं. ग. जोशी, एम्.एस्सी.; डी.एस्.ए.सी.; आयुर्वेदाचार्य; वैद्यचूडामणी, खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय व सन्माननीय चिकित्सक, आयुर्वेदीय विभाग, ससून रुग्णालय, पुणे.

प्रा. मीनाक्षी र. जोशी, एम्.एस्सी., प्राध्यापिक, प्राणिविज्ञान विभाग, श्रीमती वीरम्मा गंगासिरी गर्ल्स कॉलेज, गुलबर्गा (कर्नाटक राज्य).

प्रा. र. पु. जोशी, बी.ई.; ए.एम्.आय्.ई. (भारत); सी.एंजिनिअर; एम्.आय्.ई.ई. (लंडन), प्राध्यापक विद्युत् अभियांत्रिकी विभाग, शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय, कराड.

दिवंगत लक्ष्मणशास्त्री जोशी, न्याय—वेदान्तादी प्राचीन शास्त्रांचे अध्ययन (वाई); राष्ट्रीय संस्कृत पंडित; तर्कतीर्थ (शासकीय संस्कृत महाविद्यालय, कलकत्ता); सन्माननीय एल्.एल्.डी (मुंबई विद्यापीठ); अध्यक्ष—प्राज्ञपाठशाळा मंडळ, वाई; महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई; वैदिक संशोधन मंडळ, पुणे; अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन, दिल्ली; प्रमुख संपादक, धर्मकोश, वाई; प्रमुख संपादक, मराठी विश्वकोश; माजी अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई; फेलो, साहित्य अकादमी; राजर्षी छत्रपती शाहू पुरस्कार, कोल्हापूर; पद्मविभूषण; वाई.

श्रीमती लीना जोशी, बी.एस्सी., पुणे.

दिवंगत वैद्यराज वेणीमाधवशास्त्री जोशी, आयुर्वेदाचार्य, भूतपूर्व प्राचार्य, आर्यागल वैद्यक महाविद्यालय, सातारा; प्रमुख संपादक, आयुर्वेदीय महाकोश; सदस्य, आयुर्वेद संशोधन मंडळ, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

प्रा. वैजयंती जोशी, बी.ए.; एल्.एल्.एम्., प्राचार्या, आय्.एल्.एस्. विधी महाविद्यालय, पुणे.

श्री. श्री. बा. जोशी, एम्.ए.; डिप्लि.लिब्र.एस्सी., माजी सहसंपादक व मराठी विभाग संपादक, राष्ट्रीय ग्रंथसूची, कोलकता.

डॉ. ज्ञानदेव ना. झांबरे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, किसन वीर महाविद्यालय, वाई.

डॉ. गो. का. झेंडे, बी.एस्सी.; बी.एस्सी. (कृषि); एम्.एजी.एस्सी. (मेलबर्न); पीएच्.डी. (मृदाविज्ञान), सेवानिवृत्त प्राचार्य, पदव्युत्तर महाविद्यालय, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी; पुणे.

दिवंगत व्यं. द. टिळक, एम्.ए.; बी.एड., प्राध्यापक, विवेकवर्धिनी महाविद्यालय, हैदराबाद.

प्रा. विजया बा. टोणगांवकर, एम्.ए.; डिप्लोमा इन लिटरेचर (सॉर्बॉन), प्राध्यापक, फ्रेंच भाषा व साहित्य, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, प्रथमश्रेणी; प्रपाठक व प्रमुख, फ्रेंच विभाग, विदेशीय भाषा विभाग मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

डॉ. त्र्यं. कृ. टोपे, एम्.ए.; एल्.एल्.बी.; एल्.एल्.डी., माजी-कुलगुरू, मुंबई विद्यापीठ; अॅडव्होकेट, उच्च न्यायालय, मुंबई; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य विधी आयोग, मुंबई.

दिवंगत मा. ग. टोळे, एम्.एस्सी.; बी.टी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, गोपाळ कृष्ण गोखले महाविद्यालय, कोल्हापूर.

डॉ. क. अ. ठकार, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, रसायनशास्त्र विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

श्री. अ. ना. ठाकूर, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त विभाग संपादन, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

दिवंगत शरदिनी डहाणूकर, लेखिका, मुंबई.

प्रा. ज्ञा. ल. डाहाके, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, अमरावती.

दिवंगत वा. रा. ढमढेरे, एम्.बी.बी.एस्., खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, पुणे.

डॉ. ग. वा. तगारे, एम्.ए.; बी.टी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व शिक्षणाधिकारी, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, सांगली.

डॉ. सु. न. तवले, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्रपाठक, राज्यशास्त्र व लोकप्रशासन विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. चिं. वा. तळवलकर, एम्.डी. (मुंबई); एम्.आर्.सी.पी. (लंडन); एफ्.सी.सी.पी. (यू.एस्.ए.), मानसेवी प्राध्यापक, ग्रॅंट वैद्यकीय महाविद्यालय; मानसेवी फिजिशियन, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय; हृद्दरोगतज्ज्ञ, मुंबई.

दिवंगत ग. ह. तारळेकर, एम्.ए.; बी.टी.; पीएच्.डी., संगीततज्ज्ञ, सेवानिवृत्त प्राध्यापक, कला व वाणिज्य महाविद्यालय, धुळे.

मरहूम जे. सी. तारापोर, एम्.ए.; एल्.एल्.बी., अधिवक्ता, उच्च न्यायालय, मुंबई.

प्रा. वि. गो. तिळगूळ, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, जी.एस्.एस्. सायन्स कॉलेज, बेळगाव.

डॉ. प्रकाश रं. तुपे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., संचालक, खाजगी जीवरसायनीय प्रयोगशाळा, पुणे.

श्रीमती सुलभा तेरणीकर, बी.ए., सेवानिवृत्त वरिष्ठ लेखापरीक्षक, संरक्षण लेखा विभाग, पुणे.

डॉ. ग. उ. थिटे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, विभाग प्रमुख, संस्कृतहप्राकृत भाषा विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. घ. भ. दशपुत्रे, एम्.एस्सी.; ए.आय्.एफ्.सी., सेवानिवृत्त मुख्य वनसंरक्षक, भारतीय वनसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

श्री. विश्वास दांडेकर, एम्.ए. (समाजशास्त्र), सेवानिवृत्त प्रादेशिक अधिकारी (जनसंपर्क प्रसार), भारतीय आयुर्विमा महामंडळ, पश्चिम विभाग; सातारा.

श्री. म. चिं. दातार, बी.ए., कंत्राटदार, पुणे.

डॉ. सुनिल दाते, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, राज्यशास्त्र विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

डॉ. प्रसन्न दाभोळकर, एम्.बी.बी.एस्.; एम्.डी. (सायकिअॅट्री), मनोविकारतज्ज्ञ, सातारा.

डॉ. य. भा. दामले, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, समाजशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. संतोष दास्ताने, एम्.ए.; पीएच्.डी., माजी उपप्राचार्य, नौरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे; संचालक, नेविल वाडिया व्यवस्थापन व संशोधन संस्था, पुणे.

श्री. प्रशांत पां. दिवेकर, एम्.एस्सी.; एम्. एड्., सातारा.

प्रा. चं. ग. दीक्षित, डी.एम्.ई.ई., सेवानिवृत्त प्रमुख, यांत्रिक अभियांत्रिकी विभाग, शासकीय तंत्रनिकेतन, पुणे.

डॉ. राजा दीक्षित, एम्.ए.; डी.एच्.ई.; एम्.फिल्.; पीएच्.डी., प्रपाठक, इतिहास विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. विजय दीक्षित, जी.डी. (आर्च); ए.आय्.आय्.ए., सल्लागार व वास्तुविशारद, लेखक, चित्रपट-समीक्षक व छायाचित्रकार, नासिक.

डॉ. श्री. गं. दीक्षित, जी.बी.व्ही.सी. (मुंबई), सेवानिवृत्त प्रभारी उपसंचालक, पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था, पुणे; बंगलोर.

प्रा. श्री. ह. दीक्षित, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, तत्त्वज्ञान विभाग, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

दिवंगत वि. मा. दीक्षित-पटवर्धन, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, उपप्राचार्य व प्रमुख, रसायनशास्त्र विभाग, इस्माईल युसूफ कॉलेज, मुंबई.

डॉ. गो. बं. देगलूरकर, एम्.ए.; पीएच्.डी.; डी.लिट्., सेवानिवृत्त प्रपाठक, डेक्कन कॉलेज, पोस्टग्रॅज्युएट अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट; अध्यक्ष, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

डॉ. शां. भा. देव, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त संचालक, गुणश्री प्राध्यापक, डेक्कन कॉलेज पोस्टग्रॅज्युएट अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे.

दिवंगत य. ना. देवधर, एम्.ए.; पीएच्.डी., माजी प्राध्यापक, इतिहास विभाग, पार्ले कॉलेज; रूपारेल कॉलेज; महिला विद्यालय, विलेपार्ले; मुंबई.

दिवंगत वा. चिं. देवधर, एम्.ए.; बी.म्यूझिक, उपप्राचार्य, चिंतामणराव कॉलेज ऑफ कॉमर्स, सांगली.

श्री. अ. पां. देशपांडे, बी.ई. (इलेक्ट्रिकल अँड मेकॅनिकल), निवृत्त वरिष्ठ अभियांत्रिकी व्यवस्थापक, नॅशनल ऑर्गेनिक केमिकल इंडस्ट्रियल लि. (नोसिल), ठाणे; कार्यवाह, मराठी विज्ञान परिषद, मुंबई.

डॉ. चंद्रशेखर देशपांडे, एम्.ए.; पीएच्.डी.; एल्एल्.बी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, उपयोजित मानसशास्त्र, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई; पुणे.

दिवंगत दि. य. देशपांडे, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, विदर्भ महाविद्यालय, अमरावती.

दिवंगत प्रतिभा य. देशपांडे, टी.सी.डब्ल्यू.सी.सी.; एम्.ए., मसूर (ता. कराड, जि. सातारा).

प्रा. मा. रा. देशपांडे, माजी प्राचार्य, शासकीय तंत्रनिकेतन, यवतमाळ.

दिवंगत य. ना. देशपांडे, डी.एम्.ई.ई., सेवानिवृत्त प्राचार्य, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, सातारा.

डॉ. सु. वा. देशपांडे, एम्.ए.; पीएच्.डी. (मानसशास्त्र), माजी विभाग प्रमुख, मानसशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे; प्राध्यापक (वर्तनशास्त्र) व कार्यक्रम संचालक, सिंहगड व्यवस्थापन संस्था, पुणे.

प्रा. प्र. रा. दोसी, एम्.एस्सी.; डी.एच्.ई., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व विभाग प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान, पर्यावरणशास्त्र व उद्यानविज्ञान विभाग, आर्. के. तलरेजा महाविद्यालय, उल्हासनगर, जि. ठाणे.

डॉ. मो. गो. धडफळे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, संस्कृत-प्राकृत विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई; संचालक, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.

डॉ. त्रि. ना. धर्माधिकारी, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त सचिव, प्रकल्प संपादक, निदेशक वैदिक संशोधन मंडळ (आदर्श संस्कृत शोध संस्था), पुणे.

श्री. ए. रा. धोंगडे, बी.ए.; बी.कॉम्. (लंडन), सेवानिवृत्त शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

प्रा. म. वा. धोंड, एम्.ए.; एल्एल्.बी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, मराठी विभाग, एल्फिन्स्टन महाविद्यालय; सेवानिवृत्त संचालक, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई; माजी संपादक, मराठी वाङ्मयकोश, मुंबई.

डॉ. म. कृ. नाईक, एम्.ए.; पीएच्.डी.; ए.एम्. (पेनसिल्व्हेनिया), सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, इंग्रजी विभाग, कर्नाटक विद्यापीठ, धारवाड (कर्नाटक).

डॉ. श्रीकांत पां. नाडगौडा, एम्.कॉम्.; बी.एड.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त उपप्राचार्य, बृहन महाराष्ट्र वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. मो. ना. नातू, बी.एस्सी.; एम्.बी.बी.एस्., खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय; उपाध्यक्ष, अखिल भारत स्काउट व गाइड, पुणे.

श्री. य. रा. नेने, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त अधिकारी, भारतीय हवामान खाते; सदस्य, ज्योतिर्विद्या परिसंस्था, पुणे.

श्री. अविनाश पंडित, एम्.ए. (भूगोल); डिप्लोमा इन् बुक पब्लिशिंग; माजी संपादक, ओरिएंट लॉगमन प्रा. लि., मुंबई; माजी प्रमुख संपादक, सोमैया पब्लिकेशन्स प्रा. लि., मुंबई; माजी सदस्य, मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ; समन्वयक सर्टिफिकेट कोर्स इन् बुक एडिटिंग अँड पब्लिशिंग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. आशुतोष पंडित, बी.एस्सी. (ऑक्युपेशनल थेरपी); पदव्युत्तर पदविका (सायंटिफिक स्टडी ऑफ डिव्हलपमेंटली हँडिकॅप्ड); एम्.एड. (स्पेशल एज्युकेशन); पीएच्.डी., सहायक प्राध्यापक (स्पेशल एज्युकेशन), भोपाळ.

श्री. बाळ ज. पंडित, एम्.ए.; एल्.एल्.बी.; साहित्य विशारद, क्रीडा समीक्षक व लेखक; क्रीडासंघटक; क्रिकेट समायोजक व माजी रणजी क्रिकेटपटू; विश्वस्त, श्री. ज्ञानेश्वर महाराज देवस्थान, आळंदी, पुणे.

प्रा. र. वि. पंडित, एम्.ए.; बी.टी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, मानसशास्त्र विभाग, नागपूर महाविद्यालय, नागपूर.

श्रीमती स्वाती सु. पंडित, बी.एस्सी.; बी.एड., वाई.

दिवंगत सेतुमाधवराव पगडी, एम्.ए.; आय्.ए.एस्.; सन्मान्य डी.लिट्. (मराठवाडा विद्यापीठ); इतिहासकार; सेवानिवृत्त सचिव, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई; सेवानिवृत्त कार्यकारी संपादक व सचिव, गॅझेट्‌र ऑफ इंडिया : महाराष्ट्र स्टेट गॅझेट्‌र, मुंबई; माजी अध्यक्ष, मराठवाडा इतिहास परिषद, उद्गीर; पद्मभूषण (१९९२); मुंबई.

श्री. शां. द. पटवर्धन, माजी सहसंपादक, शेतकी व शेतकरी, पुणे.

वैद्य श्रीमती शुभदा अ. पटवर्धन, डी.एस्.ए.एम्. (मुंबई); एम्.एस्.ए.एम्. (गुजरात); आयुर्वेदाचार्या, खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, मुंबई.

दिवंगत सरिता अ. पटवर्धन, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त शास्त्रीय संशोधिका, नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी, पुणे.

प्रा. प्र. ना. परांजपे, एम्.ए.; एम्.लिट्., माजी विभाग प्रमुख, संज्ञापन आणि वृत्तपत्रविद्या विभाग, पुणे विद्यापीठ; अध्यक्ष, मराठी अभ्यास परिषद; संपादक, भाषा आणि जीवन, पुणे.

डॉ. स. य. परांजपे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; डी.ए.एस्.एफ्. (मुंबई), माजी प्राचार्य, मॉडर्न कॉलेज, पुणे; निवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, प्राणिविज्ञान विभाग, गोवा विद्यापीठ, गोवा; प्रमुख, संशोधन समन्वय विभाग, दीनानाथ मंगेशकर हॉस्पिटल, पुणे.

दिवंगत. शं. आ. परांडेकर, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर; माजी प्राचार्य, देवचंद महाविद्यालय, अर्जुननगर; (जि. कोल्हापूर).

डॉ. गो. मा. पवार, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर; सोलापूर.

डॉ. जयसिंगराव पवार, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, श्री शहाजी छत्रपती महाविद्यालय, कोल्हापूर; संस्थापक-संचालक, महाराष्ट्र इतिहास प्रबोधिनी, कोल्हापूर.

डॉ. रुक्मिणी पवार, एम्. ए. (समाजशास्त्र, राज्यशास्त्र, इतिहास); एम्.एड.; एम्.फिल्.; पीएच्.डी., प्राध्यापिका, स्वामी रामानंद तीर्थ महाविद्यालय, आंबेजोगाई (जि. बीड).

दिवंगत म. प. पांडे, पीएच्.डी., प्रपाठक व प्रमुख, रशियन विभाग, सेंट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ इंग्लिश अँड फॉरिन लँग्वेजिस्, हैदराबाद (आंध्र प्रदेश राज्य).

श्रीमती प्रज्ञा अ. पाटणकर, एम्.ए., वाई.

प्रा. चंद्रकांत प. पाटील, एम्.एस्सी.; डी.एच्.ई.; एल्एल्.बी.; डी.जे., प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, किसन वीर महाविद्यालय, वाई.

डॉ. व्ही. एस्. पाटील, एम्.कॉम्.; पीएच्.डी., प्रमुख, वाणिज्य व व्यवस्थापन विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

डॉ. शा. दा. पाटील, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान व सूक्ष्मजीवविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

दिवंगत ह. चिं. पाटील, बी.एजी., सेवानिवृत्त अधीक्षक, शेतकी शाळा (मांजरी); निरीक्षक, शेतकी शाळा, मुंबई राज्य; पुणे.

श्री. रामदास पाध्ये, बी.एस्सी.; एल्.एम्.ई.; शब्दभ्रमकार; रंगमंच, दूरचित्रवाणी, चित्रपट व जाहिरात क्षेत्रांत तसेच देशपरदेशांत बोलक्या बाहुल्यांचे अनेक कार्यक्रम, मुंबई.

डॉ. व. स. पानसरे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., संशोधक, नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी, पुणे.

श्री. अनिल अ. पानसे, एम्.एस्सी., माजी भूवैज्ञानिक, असोशिएटेड सिमेंट कंपनीज; हम्फ्रीज अँड ग्लासगो कन्सलटंट्स, मुंबई; तांत्रिक सल्लागार, पुणे.

श्री. वि. चिं. पावगी, बी.एस्सी. (कृषि), वाई.

डॉ. का. ग. पित्रे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त ब्रिगेडिअर, पुणे.

श्रीमती माया म. पुजारी, बी.ए., वाई.

दिवंगत वा. ल. पुरोहित, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

दिवंगत अ. द. पुसाळकर, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त संचालक व प्राध्यापक, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे; माजी उपसंचालक; उपसंपादक, द हिस्टरी अँड कल्चर ऑफ द इंडियन पीपल, भारतीय विद्याभवन, मुंबई.

श्री. के. शं. पेंडसे, सेवानिवृत्त मेजर जनरल; डायरेक्टर जनरल फाइनॅन्सिअल प्लॅनिंग, आर्मी हेडक्वार्टर्स; पी.एस्.सी.टी.; एच्.सी.टी.; एम्.ए. (इतिहास); एम्.आय्.ई. (इंडिया); एम्.बी.आय्.एम्. (यू.के.); एन्.एस्.एम्. (यू.एस्.ए.) पुणे.

डॉ. सु. न. पेंडसे, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, विदर्भ महाविद्यालय, अमरावती.

प्रा. चं. रा. पोतनीस, एम्.ए., माजी प्राचार्य व प्राध्यापक, मुळजी जेठा महाविद्यालय, जळगाव.

श्रीमती प्रतिभा पोरे, एम्.ए., अधिव्याख्याती, संघवी केशरी कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिंचवड, पुणे.

डॉ. हेमचंद्र चिं. प्रधान, एम्.एस्सी. (मुंबई); एस्सी.डी. (केंब्रिज); वैज्ञानिक, प्राध्यापक व अधिष्ठाता, होमी भाभा विज्ञान शिक्षण केंद्र, टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ फंडामेंटल रिसर्च, मुंबई; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई.

डॉ. रा. प. प्रभुणे, एम्.बी.बी.एस्.; डी.सी.ओ., स्त्रीरोग व प्रसूतिशास्त्र तज्ज्ञ, खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, वाई.

दिवंगत ना. ह. फडके, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, गणित विभाग, कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई.

श्रीमती सुलताना फैजी, उर्दू लेखिका, मुंबई.

डॉ. रमेश मो. बडवे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., शास्त्रज्ञ, भूविज्ञान व पुराप्राणिविज्ञान विभाग, आघारकर रिसर्च इन्स्टिट्यूट (महाराष्ट्र अँसोसिएशन फॉर दि कल्चिअल व्हेरिअल ऑफ सायन्स), पुणे.

प्रा. उज्वला बर्वे, एम्.ए.; एम्.सी.जे., अधिव्याख्याती, संज्ञापन व वृत्तपत्रविद्या विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्रीमती रोहिणी बा. बसिडोणी, एम्.एस्सी., वाई.

डॉ. श्रीकान्त बहुलकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., विभाग प्रमुख, संस्कृत विभाग, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. सुहास बहुलकर, जी.डी.आर्ट (पेंटिंग), चित्रकार, सेवानिवृत्त अधिव्याख्याता, सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट, मुंबई; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई.

डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर, एम्.ए. (हिंदी; संस्कृत); पीएच्.डी., माजी व्याख्याता, हिंदी विभाग, रामनारायण रुईया महाविद्यालय, मुंबई; विभाग प्रमुख, हिंदी विभाग, एम्. आय्. ई. एस्. महाविद्यालय, मुंबई; प्रपाठक, हिंदी विभाग, पुणे विद्यापीठ; सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, हिंदी विभाग, मुंबई विद्यापीठ; एमेरिटस फेलो, विद्यापीठ अनुदान आयोग (दिल्ली).

डॉ. रवींद्र गं. बागूल, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान विभाग, के. वि. पेंढारकर महाविद्यालय, डोंबिवली (पूर्व).

डॉ. नी. गं. बापट, एम्.कॉम्.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, वाणिज्य आणि व्यवस्थापन विभाग; प्रमुख, संगणक केंद्र, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

दिवंगत श्री. ह. बापट, जी.बी.व्ही.सी. (मुंबई), सेवानिवृत्त पशुसंवर्धन उपसंचालक, पुणे.

प्रा. रमेशचंद्र अं. बारगजे, एम्.एस्सी.; एम्.फिल्., प्राध्यापक व प्रमुख, प्राणिविज्ञान विभाग, किसन वीर महाविद्यालय, वाई.

दिवंगत नि. वि. बाळ, सेवानिवृत्त ब्रिगेडिअर, भारतीय सैनिकी सेवा; सन्माननीय सदस्य, विविध सामाजिक संस्था व न्यास, पुणे.

डॉ. एफ्. जे. बिलेस्कॉव्ह यानसेन, पीएच्.डी., प्राध्यापक, कोपनहेगन विद्यापीठ, कोपनहेगन (डेन्मार्क).

डॉ. वा. द. बेंद्रे, एम्.ए.; बी.एड्.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व विभाग प्रमुख, कन्नड विभाग, किटेल कला महाविद्यालय, धारवाड

दिवंगत वि. म. बेडेकर, एम्.ए. (मुंबई), सेवानिवृत्त साहाय्यक संशोधक, पदव्युत्तर विभाग, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.

प्रा. फकरुद्दीन बेन्नूर, एम्.ए. (राज्यशास्त्र; इतिहास), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, संगमेश्वर महाविद्यालय, सोलापूर.

डॉ. सुभाष ह. बेहेरे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्रपाठक, भौतिकी विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

डॉ. शशिकांत रा. बोटे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, किसन वीर महाविद्यालय, वाई.

दिवंगत गो. के. भट, एम्.ए.; पीएच्.डी., माजी प्राध्यापक (संस्कृत), महाराष्ट्र एज्युकेशन सर्व्हिस; आजीव सदस्य व सेवानिवृत्त संचालक, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.

दिवंगत व. ग. भदे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्रभारी विभाग संपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई.

डॉ. ज. से. भनसाळी, एम्.ए.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त उपप्राचार्य, प्राध्यापक व प्रमुख, रसायनशास्त्र विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, महाड; पुणे.

दिवंगत अ. के. भागवत, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राचार्य, किसन वीर महाविद्यालय, वाई; पुणे.

श्रीमती दुर्गा भागवत, एम्.ए., लेखिका, मुंबई.

डॉ. नलिनी भागवत, एम्.ए.; पीएच्.डी.; जी.डी.आर्ट; एम्.ए., सेवानिवृत्त अधिव्याख्यातया, सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट, मुंबई.

डॉ. विद्याधर ना. भाटे, एम्.कॉम्.; एम्.ए.; एम्.फिल्.; पीएच्.डी.; सी.ए.आय.आय.बी., सेवानिवृत्त प्रपाठक, एम्.बी.ए., पुणे विद्यापीठ, पुणे.

दिवंगत य. त्र्यं. भालेराव, एम्.बी.बी.एस्., सेवानिवृत्त वैद्यकीय अधिकारी, वाई; पुणे.

डॉ. श्री. मा. भावे, एम्.ए.; एम्.फिल्.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, गणित विभाग, नौरोसजी वाडिया महाविद्यालय; निवृत्त प्राध्यापक, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, पवई, मुंबई; चिटणीस, भारत इतिहास संशोधक मंडळ, पुणे.

दिवंगत ग. ल. भिडे, एम्.ए. (इतिहास); एम्.ए. (प्राचीन भारतीय संस्कृती), प्राध्यापक व प्रमुख, इतिहास विभाग, डी.बी.एफ., दयानंद कला व शास्त्र महाविद्यालय, सोलापूर.

श्री. गो. के. भिडे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त वैज्ञानिक, भाभा अणुसंशोधन केंद्र; माजी महाव्यवस्थापक, भारत इलेक्ट्रॉनिक्स लि., मुंबई.

दिवंगत ब. वा. भिडे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राचार्य व प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. र. द. भिडे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. वि. प. भिडे, बी.एस्सी. (कृषि); पीएच्.डी. (मुंबई); पीएच्.डी. (आयोवा), सेवानिवृत्त सहयोगी अधिष्ठाता, कृषि महाविद्यालय, पुणे.

श्री. शं. गो. भिडे, डिप्लोमा इन सुपरवायझरी अँड फोरमनशिप; यंत्रोपकरण तंत्रज्ञ; उत्पादकता विषयाचे स्वयंसेवी प्रशिक्षक व लेखक, ठाणे.

डॉ. सुभाष भेण्डे, एम्.ए.; पीएच्.डी.; सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, अर्थशास्त्र विभाग, कीर्ति महाविद्यालय; माजी प्राचार्य, श्री राजस्थानी सेवासंघ महाविद्यालय, मुंबई; माजी अध्यक्ष, अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन, कराड; मुंबई.

डॉ. अरुण भोसले, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, इतिहास विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

श्रीमती गौरी श. भोसले, बी.एस्सी.; बी.एड.; वाई.

श्रीमती युगंधरा श. भोसले, बी.एस्सी., बी.एड., वाई.

दिवंगत अरविंद मंगरूळकर, एम्.ए.; संगीतज्ञ, सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, संस्कृतहप्राकृत विभाग, सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे.

प्रा. रा. म. मराठे, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; एम्.एड., सेवानिवृत्त प्राचार्य, कॉलेज ऑफ एज्युकेशन धुळे; पुणे.

श्री. स. चिं. मराठे, बी.ई., सदस्य, ज्योतिर्विद्या परिसंस्था, पुणे.

प्रा. श्री. द. महाजन, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, गोपाळ कृष्ण गोखले महाविद्यालय, कोल्हापूर.

प्रा. सुनंदा महाजन, एम्.लिट्., प्रपाठक (जर्मन), परकीय भाषा विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. सुहास महाजन, बी.ए.; एम्.कॉम.; पीएच्.डी., प्रपाठक, वाणिज्य विभाग, नेस वाडिया वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे.

श्री. गंगाधर महाम्बरे, बी.ए., सेवानिवृत्त कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र इंडस्ट्रियल अँड टेक्निकल कन्सल्टन्सी ऑर्गनायझेशन, पुणे.

डॉ. म. श्री. माटे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, प्राचीन भारतीय इतिहास, डेक्कन कॉलेज पोस्टग्रॅज्युएट अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे.

डॉ. मिलिंद मालशे, एम्.ए. (मुंबई विद्यापीठ); एम्.लिट्. (सेंट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ इंग्लिश, हैदराबाद); पीएच्.डी. (मुंबई विद्यापीठ); शास्त्रीय कंठसंगीताची पदविका (मुंबई विद्यापीठ); प्राध्यापक, इंग्रजी भाषा व साहित्य, आय्.आय्.टी., पवई; मुंबई.

श्री. दया मासोदकर-व्होरा, एम्.बी.बी.एस.; डी.एम्.आर्.डी.; एम्.डी.; एम्.बी.ए., रेडिऑलॉजिस्ट, ट्रॉय (मिशिगन, यू.एस्.ए.).

दिवंगत दि. द. माहुलकर, एम्.ए.; डिप्लॉमिन्स (एडिंबरो), निवृत्त प्रपाठक व प्रमुख, भाषाशास्त्र विभाग, महाराजा सयाजीराव विद्यापीठ, बडोदे.

श्रीमती भारती भू. मिठारी, एम्.टी.सी.; आय्.टी.आय्., कटिंग अँड टेलरिंग डिप्लोमा; बाहुल्या व खेळणी तयार करण्याचा डिप्लोमा, वाई.

दिवंगत वा. वि. मिराशी, एम्.ए.; सन्मान्य डी.लीट्. (मुंबई, सागर व नागपूर विद्यापीठ), सेवानिवृत्त प्राचार्य व प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, विदर्भ महाविद्यालय, अमरावती; भूतपूर्व संचालक, पदव्युत्तर विभाग (मानव्य शाखा) व प्राध्यापक, प्राचीन भारतीय इतिहास आणि संस्कृती, नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

श्रीमती नाझिया स. मुजावर, एम्.ए., वाई.

डॉ. शां. ब. मुजुमदार, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., संचालक, सिंबायोसिस आंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक व शैक्षणिक केंद्र, पुणे.

डॉ. दि. आ. मुळे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त साहाय्यक संचालक, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ ट्रॉपिकल मिटिऑरॉलॉजी, पुणे; मानसेवी प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. ग. भा. मेहेंदळे, एम्.ए. (संरक्षणशास्त्र), इतिहास-संशोधक, पुणे.

डॉ. म. अ. मेहेंदळे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, संस्कृत विभाग व माजी सहयोगी प्रमुख संपादक, संस्कृत कोशविभाग, डेक्कन कॉलेज पोस्टग्रॅज्युएट अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे; संपादक, महाभारताचा सांस्कृतिक कोश, भांडारकर ओरिएंटल रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे.

श्रीमती शुती अ. मेढेकर, बी.एस्सी., वाई.

श्री. वि. वि. मोडक, परकीय भाषा प्रमाणपत्र; व्यापारविषयक पदविका (मुंबई), माजी निरीक्षण अधिकारी, तंत्रविद्या व अन्वेषण विभाग, भारतीय हवामान खाते, पुणे; सदस्य, ज्योतिर्विद्या परिसंस्था, पुणे विद्यापीठ फ्रेंच असोसिएशन, योगविद्याधाम, इंडियन मिटिऑरॉलॉजिकल सोसायटी, पुणे.

दिवंगत गं. ना. मोरजे, एम्.ए.; पीएच्.डी., माजी प्रमुख, मराठी विभाग, शिवाजी महाविद्यालय, बार्शी, (सोलापूर); सेवानिवृत्त प्रमुख, मराठी विभाग, अहमदनगर महाविद्यालय, अहमदनगर.

प्रा. विश्वास यंदे, जी.डी.आर्ट (ड्रॉइंग अँड पेंटिंग), सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, रेखा व रंगविभाग, सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट, मुंबई.

श्रीमती दीपाली दि. राजमाने, एम्.एस्सी., वाई.

श्रीमती रूपाली दि. राजमाने, बी.एस्सी., वाई.

प्रा. अशोक रानडे, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; संगीताचार्य, संगीततज्ज्ञ व व्यासंगी लेखक; माजी संचालक, मुंबई विद्यापीठ संगीत केंद्र व माजी साहाय्यक संचालक, नॅशनल सेंटर फॉर द पर्फॉर्मिंग आर्ट्स, मुंबई; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई.

डॉ. द. र. रानडे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; एफ्.ई.एस्.आय्., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, प्राणिविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. सीताराम रायकर, एम्.ए. (इंग्रजी), उपप्राचार्य, मॉडर्न कॉलेज; माजी सचिव, प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी, पुणे; माजी सचिव, प्राज्ञपाठशाळा मंडळ, वाई; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई; पुणे.

डॉ. वा. ब. राहुडकर, एम्.एस्सी. (कृषि); एम्.ए. (कॅनझस); पीएच्.डी., सेवानिवृत्त अधिष्ठाता (कृषि), पंजाबराव कृषि विद्यापीठ, अकोला; पुणे.

प्रा. एल्. ए. रॉड्रिगज, प्राध्यापक, डेंपे कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड सायन्स, पणजी (गोवा राज्य).

दिवंगत प्र. वा. रेगे, एम्.ए.; एल्एल्.एम्.; पीएच्.डी. (लंडन), सेवानिवृत्त प्राचार्य, न्यू लॉ कॉलेज, माटुंगा; माजी अध्यक्ष व संचालक, सारस्वत को-ऑपरेटिव्ह बँक (मर्या.), मुंबई.

दिवंगत मे. पुं. रेगे, एम्.ए., माजी प्राचार्य, प्राध्यापक व प्रमुख, तत्त्वज्ञान विभाग, कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई; संपादक, नवभारत मासिक, वाई; अध्यक्ष-प्राज्ञपाठशाळा मंडळ, वाई; महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई; प्रमुख संपादक, मराठी विश्वकोश; समन्वय संपादक, धर्मकोश, वाई; माजी संपादक, न्यू क्रेस्ट, मुंबई.

डॉ. प्र. ग. लाळे, एम्.ए.; पीएच्.डी.; संस्कृत पंडित, सेवानिवृत्त प्राध्यापक, उस्मानिया विद्यापीठ, हैदराबाद; अध्यक्ष, कार्यकारी मंडळ, भांडारकर प्राच्यविद्या मंदिर, पुणे.

श्री. वि. रा. लिमये, लेखक, सांगली.

दिवंगत मॅथ्यू-रायनर लेदर्ले, एम्.ए.; पीएच्. (म्यूनिक); एम्.टी.एच्.; पीएच्.डी., धर्म-तत्त्वज्ञानविषयक जर्मन, इंग्रजी व मराठीतून विपुल लेखन; सदस्य, 'स्नेहसदन', पुणे.

श्री. श्री. नी. लेले, शास्त्रविशारद, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे; निवृत्त संशोधन अधिकारी, धर्मकोश कार्यालय, वाई.

दिवंगत मु. वरदराजन्, एम्.ए.; एम्.ओ.एल्.; पीएच्.डी., कुलगुरू, मदुराई विद्यापीठ, मदुराई (तमिळनाडू).

डॉ. श. द. वर्दे, एम्.एस्सी; पीएच्.डी., प्राध्यापक, नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ बँक मॅनेजमेंट, मुंबई.

दिवंगत त्रि. ना. वाळुंजकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, समाजशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. द. वि. वीरकर, एम्.ई., प्राध्यापक, कॉलेज ऑफ मिलिटरी इंजिनिअरिंग, खडकी (पुणे).

डॉ. सा. ग. वेंगसकर, एम्.डी.; एफ्.सी.पी.एस्., माजी विशेष अधिकारी व संचालक, वैद्यकीय शिक्षण, गोवा.

श्री. रामचंद्र व. वेलणकर, बी.कॉम्., कारखानदार, श्री गजानन वीहिंग मिल्स, सांगली.

श्री. ज. शी. वैद्य, बी.ई., निवृत्त उपव्यवस्थापक, प्लॉट सर्किसेस, सेंट्रल जीप प्लॉट, महिंद्र अँड महिंद्र लि., मुंबई.

प्रा. प्र. भ. वैद्य, एम्.एस्सी., प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, आर्. वाय्. के. सायन्स कॉलेज, नासिक.

प्रा. मानसिंगराव ब. शिंगटे, एम्.एस्सी (कृषि अभियांत्रिकी), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, कृषि अभियांत्रिकी विभाग, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी (जि. अहमदनगर); वाई.

श्री. सु. र. शिंगटे, बी.एस्सी., वाई.

श्रीमती टी. एस्. शिंगे, निदेशिका, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, वाई.

डॉ. वर्षा शिरगांवकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापिका व प्रमुख, इतिहास विभाग, रामनारायण रुईया महाविद्यालय, माटुंगा; आजीव सदस्य, इंडियन हिस्ट्री कॉंग्रेस; एशियाटिक सोसायटी; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई.

डॉ. के. रं. शिरवाडकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., माजी प्राचार्य, पीपल्स कॉलेज, नांदेड; सेवानिवृत्त प्राध्यापक, इंग्रजी विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. र. वै. शिरवैकर, एम्.बी.बी.एस्.; डी.पी.एम्. (इंग्लंड), माजी मानसेवी प्राध्यापक, मानसचिकित्सा विभाग, बी. जे. मेडिकल कॉलेज, पुणे; गव्हर्नमेंट मेडिकल कॉलेज, औरंगाबाद, सोलापूर व मिरज; माजी सदस्य, मानसिक आरोग्य सल्लागार समिती, भारत सरकार; माजी अधीक्षक, मध्यवर्ती मनोरुग्णालय, येरवडा व एन्.एम्. मनोरुग्णालय, ठाणे; मानचिकित्सक, पुणे.

प्रा. द. स. शिरोडकर, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

दिवंगत ना. ज. शेंडे, सेवानिवृत्त प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, एल्फिन्स्टन महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. प्र. चिं. शेजवलकर, एम्.कॉम.; पीएच्.डी. (अर्थशास्त्र); एफ्.ए.आय्.एम्.ए. (दिल्ली), संचालक, व्यवस्थापक शिक्षण संस्था; अध्यक्ष, आदर्श शिक्षण मंडळी, पुणे.

दिवंगत बा. ग. शेजवलकर, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, रूपारेल कॉलेज, मुंबई.

श्रीमती मेघा बा. शेळार, बी.ए., वाई.

डॉ. दि. शं. श्रोत्री, एम्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, औषधिक्रियाविज्ञान, बी. जे. वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई; पुणे.

दिवंगत बाबुराव सडवेलकर, जी.डी.आर्ट (पेंटिंग); आर्ट एज्युकेशन (अमेरिका), व्यावसायिक चित्रकार; माजी प्राध्यापक, सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट, मुंबई; माजी कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

डॉ. अ. ब. सप्रे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

दिवंगत गो. वि. सप्रे, बी. ई., सेवानिवृत्त संचालक, तंत्रशिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

दिवंगत दि. द. समर्थ, बी.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

दिवंगत मनोहरराय सरदेसाय, एम्.ए. (मुंबई); डी.लिट्. (पॅरिस), प्रमुख, फ्रेंच-पोर्तुगीज विभाग, मुंबई विद्यापीठ; प्रमुख संपादक, 'कोकणी विश्वकोश'; उपाध्यक्ष, गोवा-कोकणी अकादेमी, ताळगाव (गोवा राज्य).

श्री. व. शं. सरवटे, बी.ई. (ऑ.) (सिव्हिल), सेवानिवृत्त मॅनेजर, सिव्हिल इंजिनिअरिंग डिझाइन्स, दि असोशिएटेड सिमेंट कंपनी, मुंबई.

डॉ. सत्येंद्रनाथ सर्मा, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, आधुनिक भारतीय भाषा विभाग, गौहाती; अध्यक्ष, आसाम अकॅडेमी फॉर कल्चरल रिलेशन्स, गौहाती.

डॉ. द. चि. सलगर, एम्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, शरीरक्रियाविज्ञान विभाग, ग्रॅंट मेडिकल कॉलेज, मुंबई; माजी प्राचार्य, कृष्णा इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्सेस, कराड.

दिवंगत व. गो. सहस्रबुद्धे, एम्.ए., सेवानिवृत्त सहसंचालक, प्रशासकीय अधिकारी महाविद्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई; सेवानिवृत्त प्राचार्य, दामोदर वाणिज्य व अर्थशास्त्र महाविद्यालय, मडगाव; मुंबई.

प्रा. एकनाथ साखळकर, एम्.ए., माजी प्राचार्य, प्राध्यापक व प्रमुख, राज्यशास्त्र विभाग, कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई.

दिवंगत सत्यरंजन साठे, बी.ए.; एल्एल्.एम्.; एस्.जे.डी. (नॉर्थवेस्टर्न, युनिव्हर्सिटी), सेवानिवृत्त प्राचार्य, आय्. एल्. एस्. विधी महाविद्यालय, पुणे; प्राध्यापक व मानद संचालक, प्रगत विधी अध्ययन संस्था, पुणे.

डॉ. अरुण साधू, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, संज्ञापन आणि वृत्तपत्रविद्या विभाग, पुणे विद्यापीठ; अध्यक्ष, अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन नागपूर; पुणे.

डॉ. चिं. रा. साठे, जी.बी.व्ही.सी. (मुंबई); एफ्.आर्.व्ही.सी.एस्. (स्वीडन), सेवानिवृत्त प्राचार्य व प्राध्यापक, प्रसूतिविद्या व मादीरोगविज्ञान विभाग, बाँबे व्हेटर्नरी कॉलेज, मुंबई.

दिवंगत मा. वि. साने, बी.ए.; एल्एल्.बी., सहसंपादक, केसरी; यू. पी. आय्.मध्ये पुण्याचे प्रतिनिधी; ज्ञानप्रकाशचे उपसंपादक; अभ्यागत अध्यापक, संज्ञापन आणि वृत्तपत्रविद्या विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. सौ. निर्मला शं. सारडा, एम्.ए.; पीएच्.डी. (हिंदी), लेखिका, प्रकाशन-व्यवसाय, ग्रंथविशेष प्रतिष्ठान, सातारा.

दिवंगत प्र. ल. सासवडकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., अधिव्याख्याता, डेक्कन कॉलेज पोस्टग्रॅज्युएट अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे.

श्री. पन्नालाल सुराणा, बी.ए.; एल्एल्.बी., वकील व राजकीय कार्यकर्ते, बार्शी (जि. सोलापूर).

दिवंगत भा. ग. सुर्वे, एम्.ए., माजी सहसंपादक, मराठी विश्वकोश कार्यालय, वाई; पुणे.

डॉ. सुकुमार सेन, एम्.ए.; पीएच्.डी., भारतीय भाषाविज्ञान व ध्वनिविचार विभाग, कलकत्ता विद्यापीठ, कलकत्ता.

डॉ. सौ. जयश्री सैनिस, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., शास्त्रज्ञ, मॉलिक्युलर बायॉलॉजी अँड अँग्रिकल्चर प्रभाग, भाभा अणुसंशोधन केंद्र, मुंबई.

दिवंगत राम गोपाल सोनी, एम्.ए.; एम्.एड.; पीएच्.डी., प्रपाठक, युनिव्हर्सिटी कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, नागपूर.

दिवंगत वा. वि. सोमण, जी.बी.व्ही.सी.; पी.जी. (एडिंबरो), सेवानिवृत्त वरिष्ठ पशुवैद्यकीय अधिकारी, मुंबई.

प्रा. प्र. वि. सोवनी, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, भूविज्ञान विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे; माजी सदस्य, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई; पुणे.

डॉ. सौ. कमला श्री. हर्डीकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राचार्या, प्राध्यापिका व प्रमुख, जीवविज्ञान विभाग, देवचंद महाविद्यालय, अर्जुननगर (जि. कोल्हापूर).

श्री. व. म. हर्डीकर, बी.ई., सहयोगी उपाध्यक्ष (उत्पादन विभाग), किलोस्कर ब्रदर्स लि., किलोस्करवाडी (जि. सांगली).

श्री. मोही-इदीन हाजिनी, एम्.ए.; एल्एल्.बी., प्राध्यापक, अरेबिक, एस्. पी. कॉलेज, श्रीनगर (जम्मू व काश्मीर राज्य).

प्रा. म. द. हातकणंगलेकर, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, इंग्रजी विभाग, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली; आजीव सभासद, डेक्कन एज्युकेशन सोसायटी, पुणे; सांगली.

प्रा. र. दे. हातेकर, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, अर्थशास्त्र विभाग, किसन वीर महाविद्यालय, वाई.

प्रा. नाओफुसो हिराई, सेवानिवृत्त प्राध्यापक, कोकोगाकुइन विद्यापीठ, टोकियो (जपान).

डॉ. सेन-इचि हिसामात्सु, डायरेक्टर, इंटरनॅशनल सोसायटी फॉर एज्युकेशनल इन्फर्मेसन, टोकियो (जपान).

प्रा. म. द. हेगिष्टे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, जीवरसायनशास्त्र विभाग, मिरज मेडिकल कॉलेज, मिरज; कोल्हापूर.

श्री. सुनिल व. हेरकळ, बी.कॉम्.; डिप्लोमा इन मायक्रोसॉफ्ट ऑफिस अँड कॉम्प्युटर ऑपरेशन, मेणवली (ता. वाई, जि. सातारा).

डॉ. क. कृ. क्षीरसागर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त वरिष्ठ संशोधक, केंद्रीय मधमाशी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, खादी ग्रामोद्योग आयोग, पुणे.

प्रा. व. ग. क्षीरसागर, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली.

डॉ. वि. रा. ज्ञानसागर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी. (नागपूर); पीएच्.डी. (विस्कॉन्सिन), सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

कला विभागातील अभ्यागत संपादक

डॉ. सु. पि. अष्टपुत्रे, जी.डी.आर्ट (ड्रॉइंग आणि पेंटिंग); टी.डी.; एस्.टी.सी.; सी.टी.सी.; एम्.ए.; पीएच्.डी., वाई.

दिवंगत ग. वि. खरे, चित्रकार, पुणे.

श्री. आर्. बी. गुजर, चित्रकार, वाई.

दिवंगत व. कृ. गोंधळेकर, चित्रकार, वाई.

श्री. किशोर जाधव, चित्रकार, ओझर्डे, ता. वाई, जि. सातारा.

श्री. एस्. एम्. डांगे, ए.टी.डी., तासगाव, जि. सातारा.

श्री. प्रमोद गंगाधर देवरुखकर, जी.डी.आर्ट, सातारा.

श्री. ध. गे. ननावरे, मेकॅनिकल ड्राफ्ट्समन, पाडळी, ता. खंडाळा, जि. सातारा.

श्री. आनंद नाखरे, जी.डी.आर्ट, पुणे.

दिवंगत पां. द. पारसनीस, जी.डी.आर्ट (पेंटिंग), कमर्शियल आर्टिस्ट, मुंबई.

दिवंगत एम्. आर्. बोडस, जी.डी.आर्ट (पेंटिंग), कमर्शियल आर्टिस्ट, मुंबई.

श्री. सु. दि. महामुनी, चित्रकार, वाई.

श्री. म. ग. शिंगरे, चित्रकार, महाबळेश्वर.

श्री. वै. शं. शिंदे, ए.टी.डी., वाई.

श्री. सुजय यशवंत शेवते, चित्रकार, भुईज, ता. वाई, जि. सातारा.

श्री. सुनिल शाम सकटे, चित्रकार, वाई.

कृ. रईसा रशीद सय्यद, चित्रकार, पाचवड, ता. वाई, जि. सातारा.

श्री. शेखर, त्रिबक हसबनीस, जी.डी.आर्ट, सातारा.

ऋणनिर्देश

मराठी विश्वकोशाला अनेक संस्थांनी व व्यक्तींनी अनेक प्रकारे साहाय्य केले. विशेषतः छायाचित्रे, रंगीत पारदर्शिका, नकाशे, वैज्ञानिक आणि तांत्रिक विषयांच्या आकृत्या इ. पुरवून किंवा त्यांचा वापर करण्यास अनुमती देऊन त्यांनी विश्वकोशास महत्त्वाची मदत केली. त्यांचा कृतज्ञतापूर्वक निर्देश पुढे करित आहोत :

आनंद आर्ट्स, पुणे
कार्यकारी अधिकारी, श्री. साईबाबा संस्थान, शिर्डी.
गितांजली हॉस्पिटल, वाई.
ग्लोबल टेलिलिंक्स अँड बिझनेस सर्व्हिसेस, वाई.
डॉ. घाणेकर, वसंत मुरलीधर, पुणे.
न्या चपळगावकर, नरेंद्र, औरंगाबाद.
दिवंगत चव्हाण, रा. ना. व कुटुंबीय, वाई.
दर्शन फोटो स्टुडिओ, वाई.
श्री. निफाडकर, प्रदीप, सहसंपादक, 'लोकमत' कार्यालय, पुणे.
दैनिक 'सकाळ' कार्यालय, पुणे.
दैनिक 'सामना' कार्यालय, पुणे.
डॉ. धडफळे, मो. गो., पुणे.
श्री. नेने, कौस्तुभ मधुसूदन, वाई.
डॉ. पंडित, आशुतोष, पुणे.
श्री. पाध्ये, रामदास, मुंबई.
श्री. प्रभावळकर, दिलीप, रंगभूमी व चित्रपट अभिनेते, मुंबई.
प्राचार्य, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, वाई.
प्रितम फोटो स्टुडिओ, वाई.
श्री. फरांदे, रामचंद्र ज्ञा., वाई.
भारतीय स्टेट बँक, शाखा वाई.
श्री. सरवटे, वसंत, मुंबई.
डॉ. साळुंखे, युवराज, अथर्व अल्ट्रासाउंड अँड कलर डॉप्लर सेंटर, वाई.
सुपर फाईन डिजिटल फोटो स्टुडिओ, वाई.

मराठी विश्वकोशात वापरलेल्या संक्षेपांची यादी
मराठी संक्षेप

अक्र.	अनुक्रमांक	पू.	पूर्व
अनु.	अनुवाद/अनुवादक	°फॅ.	फॅरेनहाइट (तापमान)
अश.	अश्वशक्ती	बं.	बंगाली
अँपि.	अँपिअर	म.	मराठी
आ.	आकृती	म. भा.	मराठी भाषांतर
आं.ए.	आंतरराष्ट्रीय एकक	म. शी.	मराठी शीर्षकार्थ
आवृ.	आवृत्ती	मायअँपि.	मायक्रोअँपिअर
इ.	इत्यादी	मि.	मिनिट
इं.	इंग्रजी	मिअँपि.	मिलिअँपिअर
इं. भा.	इंग्रजी भाषांतर	मिग्रॅ.	मिलिग्रॅम
इं.शी.	इंग्रजी शीर्षकार्थ	मिमी.	मिलिमीटर
इ. स.	इसवी सन	मिलि.	मिलिलिटर
इ.स.पू.	इसवी सन पूर्व	मी.	मीटर
उ.	उत्तर	मृ.	मृत्यू
उ. अश.	उपयुक्त अश्वशक्ती	मेवॉ.	मेगॅवॉट
उदा.	उदाहरणार्थ	म्युग्रॅ.	मायक्रोग्रॅम
क.	कन्नड	रा. सं.	रासायनिक संघटन
कॅ	कॅलरी	लॅ	लॅटिन
कॅमू.	कॅलरीमूल्य	लि.	लिटर
कार.	कारकीर्द	वा. दा.	वातावरणीय दाब
कि.कॅ.	किलोकॅलरी	वॉ.	वॉट
कि.ग्रॅ.	किलोग्रॅम	वि. उ.	विशिष्ट उष्णता
कि.मी.	किलोमीटर	वि. गु.	विशिष्ट गुरुत्व
कि.मी. ^२	चौरस किलोमीटर	व्हो.	व्होल्ट
कि.वॉ.	किलोवॉट	श.	शक
कि.वॉ. ता.	किलोवॉट तास	सं.	संस्कृत
°के.	केव्हिन (तापमान)	संपा.	संपादक/ संपादित
क्र.	क्रमांक	संव.	संवत्
ख्रि. पू.	ख्रिस्त पूर्व	संक्षे.	संक्षेप
गु.	गुजराती	सस.	समुद्रसपाटी
ग्रॅ.	ग्रॅम	सु.	सुमारे
घ. मी.	घन मीटर	से.	सेकंद

घ. सेंमी.	घन सेंटिमीटर	°से.	सेल्सिअस (तापमान)
चौ. किमी.	चौरस किलोमीटर	सेंमी.	सेंटिमीटर
चौ. मी.	चौरस मीटर	सेंमी. ^२	चौरस सेंटिमीटर
चौ. सेंमी.	चौरस सेंटिमीटर	सेंमी. ^३	घन सेंटिमीटर
ज.	जन्म	हिं.	हिंदी
द.	दक्षिण	हि.	हिजरी
नॅमी.	नॅनोमीटर	हे.	हेक्टर
प.	पश्चिम	हेलि.	हेक्टोलिटर

इंग्रजी संक्षेप

Comp.	Compiled/Compiler	Trans.	Translation/Translator
Ed.	Edited/Editor	Vol./s	Volume/s

विशेष सूचना : (१) विवेचनाच्या प्रवाहात आलेला शब्द हा अन्यत्र आलेल्या नोंदीचा निदर्शक असेल, तर तो शब्द ⇨ अशा चिन्हाच्या पुढे तिरपा दर्शविलेला आहे. एखाद्या नोंदीतील विशिष्ट मजकुराशी विषयदृष्ट्या निगडित अशी दुसरी नोंद निर्दिष्ट करताना कंसात [→] असे बाणचिन्ह वापरून त्यापुढे त्या नोंदीचे नाव दिले आहे.

(२) चित्रपट-सूची : चित्रपत्र असलेल्या नोंदींच्या शेवटी फक्त चित्रपत्र/चित्रपत्रे एवढाच निर्देश केलेला असून खंडातील शेवटच्या नोंदीनंतर चित्रपत्र-क्रमांकांची स्वतंत्र सूची दिलेली आहे.